

KATONATEMETŐ

sokáig utaztunk... haj! ki se tudja ma már, ho-
va, merre... mint moziban csuda némafilm
vonult el előttem a táj, fenyőnyi tuják közt,
alvadtvérszínű sok lehulló napon át...
apám akarta nagyon, vele menjek,
halottak városába tétovált
utunk, odaérve betűzte:
a poklok pokla mennybe vit-
te őket, Uram, ez
legyen a memento...
hát, láttam a hadsereget, mert mintha az Isten
vezényelt volna új sorakozót nekik,
már nem tusakodtak a harctereken – na, mivégre? –
egymás mellett-mögött fegyelmezetten áll-
tak póre kereszték alatt szorosan a
mogorva tiszték, közlegényeik...
máig sorakoznak e sírok
– pszt! – végeláthatatlanul,
mindegy, kicsodák ők,
miféle hadosztály,
mert hisz' odaát meg az ellenség sokezernyi
keresztje hőscincéredik – ej, ne tovább! –
s a dombokon innen – halld! – csak a gyurgyalagok fűj-
nak már takarodókat vagy csak egy kopasz
varjúcska vezényli: vigyázz, igazodj! vagy
talán csupán a hóbagoly huhog-
ja téli szelek, ha süvitnek:
pihenj! a fegyvert lábhoz ál-
modó regimentek!
örökre, örökké

SORTÚZ

és mintha karácsony lett volna folyton akkor:
csillámló ezüstszálak ezreit dobálták
– csak hogy a rádióadást zavarja meg –
hja, és sokszínű röplapok tízezreit,
mi meg – jó játék – kapkodtuk a szélben...
az égből jótét angyalok üzentek?
a németeknek sohse higgyetek,
szerelvényeiket, ha érkezik,
robbantsátok föl magyarok,
diverziót szervezzetek!

hát, volt is úgy, hogy jött egy hadiszökevény,
lőháton vágatott haza, kivetkezett,
a pincében bújt három éjen át
s mi vittük mind az ebédet, egyék,
ám egyszer csak – hogy hogy? nem értem –
mégis leipics-apacsolták,
úgy mondják, háborús morál
szerint köll: gyávaság miatt
a kerti körtefánál
a járőr – puff! – lelőtte...

kakastoll lengett-libegett csákójukon,
amaz meg – láttam, csöpp finesz mosoly –
anyjának plünnyögte: mama, ne sírjon!
nyakába potyogott a fülbemászó
és szerte rebbent száznyi seregély...
manap híresztelik, ki tudja, tán
a nemlét káprázata volt az,
úgy tűnik: valaki, ha meghal,
a múltban eleven marad,
nahát, köszönjetez neki!

VÉRCSEPPEK GOLGOTÁNKON

álom nem üldöz, ám azóta nincs különbség
alvás és ébrenlét között: naponta látom
apám nehéz alakját, izma megfeszül
a tölgyfarúdon, mégis, nem a rúd, hanem
talán a néma kín, valami végső
elszánt erő támasztotta be jókor
a szobaajtót, mit oroszaink
– dorbézolók – akartak törni be
dorongokkal éjjél után,
hogyműlő anyámat is
meghágják úrjogon, mint kinn a többi nőt...
behallatszott a zenebona-zrí, zshivaj,
rimánkodott – velőtlen félsíkoly –
egy szalmaágyastul elvitt leány,
aztán csak gyors rácuppanások,
neszek a faluvégi házból,
szórványosan lövöldözés
és tangóharmonikaszó,
vércseppek Golgotánkon...
pitymallott rég, mikorra
a főlzabadított falu elcsöndesült,
előbiccent a félighótt harangozó
s a lépcsőn gimnasztyorkás tiszt bagózott,
szájából magyarul – törött kolomp akár –
kondult a szó napjövétünk elé:
dicszónó vagyok, bátyuska, seggbe rúgj!
háborúkat megjárt apám meg
– alig lenézve rá – legyintett:
tudod mit, Szergej, menj haza!
rúgjon csak seggbe Turgenyev

ANYEZSKA

hová lett mind a sok-sok év, hová az ember,
kik éltek egykor, ők, a múltó pillanatban,
hová lett – eh! – a sok-sok múltó pillanat,
megtértek mind az örökkévalóba? hajh,
de hol van az! a perc, mikor anyámmal
a rádóci ház padlásán lapultam,
valami csecsebecse karkötőt
rejtett el ott limlom közé, miköz-
ben hallottuk feljönni őt:
a nap hintázott varkocsán,
frissen vasalt gimnasztorykájá ráfeszült,
de már Fiastyúk villózott váll-lapjain,
míg szertekandicsált, lopakszik-e
netántán Fritz halom kacat között...
azt' pirkadtkor félmeztelenre
vetkőzve mosdott kinn a kútnál,
lesgéltem fészterünk mögül
aranyló körtemelleit
– jajj! – észrevett, mosolygott
az ujjait emelve:

kölyök! Anyezska elnápángol tégedet!
hajlékony testéről – azóta gőzölög –
víz gyöngyözött a hajnali hidegben...
Berlin alatt Oderhaffnál esett el,
később egy festményen láttam viszont
a firenzei Uffizi falán:
tündöklött – örökkévalóság! –
egy rávetült csöpp napsugárban,
nagy ég! lehet, hogy valaha
tán Botticelli nője volt?

135 000

a második világháború végén angol–amerikai
légierő bombázta Drezdát

valaki akkor fogta a kezét – mesélte
sok évvel később Hannelore, ültünk
a Delfin-kút előtt a Brühlsche-Terrase-án
– ma Európa balkonjának nevezik –
alattunk hangtalanul folydogált az Elba –
kicsoda Isten, vagy minek nevezzem,
mikor anyját elégni látta ott,
nos, szó szerint lángolt a szíve is,
ezerkilencszáznegyvenöt
egy februári éjjelén

és szénné égtek mind a gyerekek, a nők,
mert katona – Uram – közöttük egy se volt,
ártatlan harmincötezer – s halott –
vagy százezerrel több? oly egyre megy,
azóta elrohad a lélek,
azóta fúvatag parázslík
s a Zwinger mindig romba dől
és reng a föld és dübörög
a bombazáporoktól...
egy kisbaba siápol...

még hallani... de elhalón a romladék
alól... kutya üvölt föl, elmehasadás,
próbálja kikaparni asszonyát vagy
a síró gyermeket talán? ki tudja,
mindössze néhány óra volt, marad,
iszony-émléknyomok... a nap lemegy
amerre Európa ébred,
mögöttünk valahol a Neumarkt
és mintha füstölnének is
a Frauenkirche romjai

NYÍLT PÁLYÁN

ezerkilencszáznegyvenöt nyarán egy éjjel
Rumnál az oroszok a marhavagonunkat
akarták fölfeszíteni, hogy hajnalig
pár nőt raboljanak, amíg a mozdony áll,
hát, letaszajtották a masinisztát
a töltés mellé – néztük – lepisálva
az életéért sírt, rimánkodott...
tízéves voltam, férfi már,
mellettem hüppögött anyám,
húsába félsze mélyedett,
elképzelttem, hány martalóc rohanna rá,
a rácsos ablakon kilesve láttuk is:
tatárvörös tábortüzek körül
sok letepert fehérchseléd szipál,
a lábaik felkonkorodnak,
majd szerte öklendik a vodkát,
szétrongyított szoknyájukat
faágon szellő verdesi...
recseg-ropogva égett
a szomszédos szerelvény,
mi meg bicskáinkat szorítottuk toló-
ajtósín-vájakba... gyermekági láz-
ban fetregő csicsörke sírt a padlón
– csituljon! kívülről kinyithatatlan,
hiába dörgetik meg részegen –
aztán fölsóhajtottam: bácsikák,
amarra fény! na, végre pitymall...
a vércsatornás bajonetten
bíborlottak a pirkadat
lecsorgó első cseppjei